

Коментарі

Київського національного університету імені Тараса Шевченка до зауважень і рекомендацій викладених у звіті експертної групи «Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми 1186 Релігієзнавство,

рівень вищої освіти перший (бакалаврський), спеціальність 031 Релігієзнавство»

Співпраця з експертною групою була змістовною й продуктивною. Ми вдячні експертам за ґрунтовні обговорення й відзначені сильні сторони ОПП Релігієзнавство. Рекомендації слугуватимуть покращенню реалізації ОПП та її подальшому вдосконаленню у відповідності до цілей ОПП. Водночас ми маємо певні коментарі щодо окремих позицій звіту:

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.	За підсумками проведених зустрічей ЕГ пропонує активізувати залучення випускників та представників академічної спільноти не лише з ЗВО України, а також ЗВО-міжнародних партнерів у проектуванні ОП. Також, бажано інтенсифікувати роботу з вивчення ринку праці в межах регіону для пошуку вакансій та майбутніх місць працевлаштування саме для випускників ОП у сфері їхньої професійної діяльності.	Перший випуск за ОП «Релігієзнавство» відбувся у липні 2022 року, що не дає можливість актуалізувати реєстр місць працевлаштувань випускників ОП за останні 3 роки. Водночас, при проектуванні ОП брались до уваги здобутки як вітчизняних, так і зарубіжних ЗВО. Наприклад, у межах партнерства з Зеленогурським університетом (м. Зелена Гура, Польща) було вивчено та враховано досвід підготовки фахівців з гуманітарних наук. Діяльність, спрямована на вивчення ринку праці та співпраці з роботодавцями системно здійснюється в КНУТШ (https://www.knu-employers-council.com/ https://www.facebook.com/knuwork/), що дозволяє пошуку вакансій та майбутніх місць працевлаштування саме для випускників ОП у сфері їхньої професійної діяльності.
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.	Практична підготовка здобувачів ОП здійснюється на 3 курсах в межах виробничої практики (3 кредити ЄКТС) на базі університету. Рекомендація: ЕГ рекомендує розширити бази практик для здобувачів ОП.	Навчання на ОП Релігієзнавство розпочалося у 2018 році. Виробнича практика за ОП вперше відбувалася у 2021 році, протягом дії карантинних обмежень. Робочою програмою ОК (затверджена 2021р.) передбачено досягнення ПРН методами науково-дослідної роботи, що було повністю забезпечено базою практики. У відомості самооцінювання п.11 (Перспективи подальшого розвитку ОП) зазначено положення про розширення баз практики.
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію	Відсутність належних правил та процедур щодо визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. Рекомендація: на інституційному рівні врегулювати питання щодо можливості	6 лютого 2023 р Вченою радою КНУТШ було затверджено ПОЛОЖЕННЯ про валідацію і визнання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка (http://senate.univ.kiev.ua/?p=2271). Принагідно зазначимо, що оскільки до цього часу

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
3.	визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.	перезарахування результатів, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти як цілісних компонент програми в Університеті не здійснювалось, то загроз втрати якості освіти за програмою не виникало, а підстав вважати це слабкою стороною програми немає.
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.	<p>Можливість здобувача освіти вивчати в межах вибіркового блоку дисципліну з інших ОП чи інших ОКР є ускладненою, оскільки у ЗВО немає єдиного каталогу вибірових дисциплін. Відповідно до отриманих роз'яснень, студент, який бажає обрати дисципліну з інших ОП, має сам знайти опис/анотацію такої дисципліни на сайті відповідного факультету (кафедри) й написати заяву в деканат.</p> <p>Рекомендація ЕГ: впровадити єдиний електронний каталог вибірових дисциплін КНУТШ з можливістю вибору їх в електронній системі.</p> <p>Кафедральні опитування здобувачів освіти даної ОП переважно проводяться в усній формі, що відповідає встановленим правилам ЗВО для груп із невеликою кількістю здобувачів. На думку ЕГ, усне опитування здобувачів освіти має головним своїм недоліком недотримання анонімності респондента, а тому може бути не об'єктивним.</p>	<p>В КНУШ діє близько 600 ОП, кожна з яких включає понад 10 вибірових дисциплін, таким чином загальний перелік вибірових дисциплін складає понад 6000 найменувань. На загальноуніверситетському сайті розміщені прямі посилання на структурні підрозділи (факультети та інститут) що реалізують ОП https://www.univ.kiev.ua/ua/departments/. На відповідних ресурсах розміщені ОП, описи та анотації ОК серед яких здобувач освіти може обрати відповідну дисципліну, використовуючи наявну електронну систему «Тритон».</p> <p>Запроваджена система значно полегшує обрання дисциплін, з огляду на те, що здобувачі освіти можуть знайомитися не тільки з описами ОК, але й з діяльністю структурних підрозділів, що забезпечують їх реалізацію.</p> <p>Жодної потреби у впровадженні ще якогось додаткового каталогу не існує</p> <p>Серед здобувачів освіти за ОП «Релігієзнавство» проводяться не тільки усні але й анонімні опитування, що відображено у відповіді на додаткові запити ЕГ в позиції «Результати опитування здобувачів ОП» https://office.naqa.gov.ua/v1/accreditation-folder/7070</p>
	Рекомендація ЕГ: поряд з усними опитуваннями, впровадити регулярну	Вказані ЕГ рекомендації є зайвими – всі ці опитування здійснюються. Водночас, згідно правил соціологічних опитувань, при малій

<i>Критерій</i>	<i>Звіт Експертної групи</i>	<i>Коментар Університету</i>
	<p>практику проведення щорічного анонімного анкетування здобувачів ОП, а також проводити анкетування здобувачів освіти по завершенню вивчення кожної дисциплін, яке б включало в себе, у тому числі, аналіз здобувачами змісту освітніх компонентів на предмет їх відповідності сучасним практикам даної галузі, використання НПП результатів сучасних наукових досліджень.</p>	<p>чисельності опитуваних, значно ефективніше проводити опитування методом сфокусованого інтерв'ю. Саме таким чином здобувачі освіти залучаються до обговорення ОК, після завершення їх вивчення та проведення атестації протягом усного спілкування з гарантом ОП, членами робочої групи.</p>
	<p>ОП потребує покращення взаємодії здобувачів освіти даної ОП та випускової кафедри із закладами/структурними підрозділами, до яких належать роботодавці, про що наголошувалось на зустрічах, - найперше, шляхом використання їх як баз практики. ЕГ рекомендує впровадити на ОП ще один ОК "Виробнича практика", базою якої були б органи влади, наукові інституції, осередки релігійних організацій, інші ЗВО із ОП за спеціальністю "Релігієзнавство" тощо, що також додатково забезпечить поєднання навчання і досліджень на ОП.</p>	<p>ОП «Релігієзнавство», ОС бакалавр для забезпечення практичної підготовки здобувачів містить ОК «Виробнича практика» (ОК 31), згідно з п.11 Відомості самооцінювання планується розширення баз практики, з урахуванням безпекової ситуації.</p> <p>Вважаємо що за критерієм 4 реалізація освітнього процесу на ОП «Релігієзнавство» на час проведення акредитації відповідає рівню А.</p>
<p><i>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.</i></p>	<p>У ЗВО має місце моніторинг освітнього процесу шляхом анкетування здобувачів за підсумками семестру чи навчального року, у тому числі щодо контрольних заходів та політики доброчесності, але практика анонімного</p>	<p>Всі види опитувань здобувачів освіти в Університеті відбуваються з належною регулярністю.</p> <p>Окрім діючих в КНТУШ заходів з моніторингу освітнього процесу, на ОП «Релігієзнавства» здобувачі освіти залучаються до обговорення навчальних дисциплін, після завершення їх вивчення та проведення атестацію, протягом усного спілкування з гарантом ОП, членами робочої групи. Контроль за дотриманням правил</p>

<i>Критерій</i>	<i>Звіт Експертної групи</i>	<i>Коментар Університету</i>
	<p>анкетування студентів даної ОП для виявлення їх специфічних потреб чи проблемних ситуацій відсутня. ЕГ рекомендує впровадити практику анкетування здобувачів освіти даної ОП по завершенню вивчення кожної навчальної дисципліни, яке б, серед іншого, дозволило з'ясувати об'єктивність екзаменаторів, дотримання правил проведення контрольних заходів, дотримання принципів академічної доброчесності.</p>	<p>проведення контрольних заходів та дотриманням правил академічної доброчесності здійснюється на регулярній основі адміністрацією факультету, гарантом ОП, головною науково-методичної комісії.</p> <p>Додатково зазначимо, що будь-яке анонімне опитування не дає адміністрації жодних юридичних підстав вчиняти будь-які дії стосовно науково-педагогічних працівників.</p>
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.</p>	<p>Кафедра наразі не залучає представників роботодавців до проведення аудиторних занять із здобувачами освіти ні в межах навчальних дисциплін в цілому, ні в межах окремих тем/розділів ОК. Також установи й організації роботодавців не залучені до проведення виробничої практики здобувачів освіти. ЕГ вважає, що співпраці з роботодавцями поки що бракує системності та комплексної взаємодії в усіх можливих сферах. ЕГ рекомендує на регулярній основі залучати роботодавців (органи влади, наукові інституції, осередки релігійних організацій, інші ЗВО із ОП за спеціальністю "Релігієзнавство" тощо) як бази практики.</p>	<p>Згідно з навчальним планом ОП «Релігієзнавство» ОК «Виробнича практика» проводиться у 6 семестрі. Вперше, за даною освітньою програмою «Виробнича практика» проводилася у 2021 році під час запровадження карантинних обмежень. У 2022 році «Виробнича практика» проводилася під час запровадження військового стану. Водночас в процесі подальшої реалізації ОП передбачено розширення баз практики, про що зазначено в відомості самооцінювання п.11</p>
	<p>Також ЕГ рекомендує не обмежуватись внутрішніми ресурсами й залучати до аудиторних</p>	<p>Кадрове забезпечення ОП здійснюється на підставі та врегульоване: “Положенням про конкурс”, “Порядок конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників (НПП) у КНУТШ</p>

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
	занять зовнішніх професіоналів-практиків та експертів галузі, особливо представників роботодавців, фахівців інших наукових інституцій тощо.	http://senate.univ.kiev.ua/?p=1863 . Високий кваліфікаційний рівень НПП, які беруть участь у реалізації ОП підтверджується тим, що серед них є викладачі, які залучені до роботи експертних груп та є фахівцями релігієзнавчої галузі (проф. О. Предко - приймає участь у проведенні релігієзнавчих експертиз релігійних організацій на замовлення Державної служби України з етнополітики та свободи совісті, проф. Є.Харьковщенко - голова підкомісії зі спеціальності 031 «Релігієзнавство» Науково-методичної комісії № 3 з гуманітарних наук та богослов'я сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України).
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.	До зауваг варто віднести: 1) збір інформації від роботодавців та випускників ОП відбувається у формі особистого інтерв'ювання роботодавців представниками факультету чи кафедри. Рекомендації: варто продумати систему опитувальників для роботодавців щодо окремих ОП для отримання конкретної інформації про тенденції розвитку освітніх програм у регіоні.	Розроблені в університеті опитувальники для роботодавців орієнтовані щонайменше на групи програм. Опитування роботодавців щодо конкретних ОП, з врахуванням неможливості досягнення статистично значимої кількості респондентів доцільне і ефективно виключно у варіанті методу сфокусованого інтерв'ю. Додамо, що на офіційному сайті філософського факультету КНУТШ розміщена анкета-опитування (http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/religio_bachelor_denna/239/238/2) щодо зауважень і пропозицій до ОП. Результати анкетування надсилаються на електронну адресу гаранта. Після отримання анкети-опитування, гарант інформує робочу групу про отримані пропозиції, після їх вивчення, пропозиції виносяться для обговорення на засіданні кафедри, де приймається рішення щодо їх врахування.
	Враховуючи проактивну позицію роботодавців та випускників ОП, збільшити кількість аудиторних занять інтерактивного характеру для здобувачів за участю зовнішніх стейкхолдерів.	Кількість аудиторних занять, їх кількість та форма проведення визначаються ОП та навчальним планом, повністю забезпечують здобуття ПРН і відповідних компетентностей. Різноманітні форми інтеракції з роботодавцями, здійснюються протягом проведення науково-теоретичних семінарів, конференцій тощо.
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у	Відсутність оприлюдненої на офіційному веб-сайті філософського факультету КНУТШ інформації щодо пропозицій стейкхолдерів	На офіційному сайті філософського факультету КНУТШ розміщена анкета-опитування (http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/religio_bachelor_denna/239/238/2) щодо зауважень і пропозицій до ОП. Результати анкетування надсилаються на електронну адресу гаранта. Після отримання анкети-опитування, гарант інформує робочу групу

<i>Критерій</i>	<i>Звіт Експертної групи</i>	<i>Коментар Університету</i>
<i>контексті</i> <i>Критерію</i> 9.	для даної ОП. Рекомендації: Після закінчення громадського обговорення ОП оприлюднювати на вебсайті факультету таблицю пропозицій стейкхолдерів.	про отримані пропозиції, після їх вивчення, пропозиції виносяться для обговорення на засіданні кафедри, де приймається рішення щодо їх врахування.